

Genezen van een 'chronische diagnose': de impact van de misdiagnose

Diagnoses. Waar deze term eigenlijk is bedoeld voor DSM-5 (het naslagwerk met alle psychische afwijkingen), wordt deze in hoogbegaafdheidsland ook vaak gebezigd. Meer dan eens hoor ik ouders zeggen dat hun kind 'gediagnosticeerd is als (hyper)hoogbegaafde'. Maar spreken we ook over een diagnose 'gemiddeld IQ'?

Hoogbegaafdheid als diagnose

Tijdens het Novilo-congres in april had ik de eer om dagvoorzitter te zijn. Bij het openingspanel kwam de stelling 'hoogbegaafd zou een diagnose in de DSM-5 moeten zijn' aan bod. Een discussie ontstond, waarbij de één argumenteerde dat hoogbegaafdheid meer impact heeft dan sommige DSM-5 diagnoses, terwijl de ander meldde dat hoogbegaafdheid een zijnskenmerk is, waar niets 'abnormaals' aan is. Tja - het ligt maar net aan de zienswijze. Eén ding is duidelijk: er is veel verwarring.

Risico's van hyperhoogbegaafdheid

De groep waar ik het meest mee werk is de hyperhoogbegaafde (145+) groep. Dit deel van de populatie is nog verder verwijderd van het landelijk gemiddelde. Dat komt tot uiting in vroegtijdige ontwikkeling en een hoge intensiteit van het beleven van de dagelijkse dingen. Psychologe Leta Hollingworth deed als eerste onderzoek naar de verschillen tussen de groepen en vond dat de groep van 'optimale intelligentie', die zij definieerde als IQ 120-145, in het algemeen meer plezier dan hinder van hun IQ had. Dit is

heel anders voor de kinderen in de hyperhoogbegaafde doelgroep. Zij hebben een hoog risico op buitensluiting en eenzaamheid. Uit ander onderzoek bleek dat hyperhoogbegaafde kinderen vaker astma, allergieën en oorontstekingen hebben.

Labeltjes

Er is echter geen link met een hoger aantal psychische stoornissen, in ieder geval niet binnen de hele groep van 130-plussers (Neihart et al. 2002). Toch zie ik erg vaak hyperhoogbegaafde kinderen met een 'labeltje'. En ironisch genoeg 'genezen' veel van

deze kinderen met de juiste begeleiding van hun chronische diagnose. Hmm, als we de DSM-5 moeten geloven is dat onmogelijk. Maar hoe kan het dan? Er zijn gedragskenmerken die veel voorkomen bij hoogbegaafde kinderen die overeenkomsten hebben met daadwerkelijke diagnoses. Een goede leidraad zijn de overexcitabiliteiten, gedefinieerd door psychiater Dabrowski. Hij stelt dat mensen met een IQ van 110 en daarboven lineair meer vatbaar zijn om overprikkeld te zijn op gebieden zoals psychomotorisch, verbeelding en intellectueel. Dit kan heel positief zijn (bijvoorbeeld altijd andere ideeën hebben dan anderen, veel energie hebben, nieuwsgierigheid) maar ook lijken op bijvoorbeeld ADHD of een Autisme Spectrum Stoornis. Zo zijn kinderen met de psychomotorische overexcitability vaak erg druk en wiebelig en lijkt de fascinatie voor een thema vanuit de intellectuele overexcitability soms wel erg op autisme. Neem daarbij nog een scheutje van het toch al anders dan gemiddeld zijn en dus vaak weinig vriendjes hebben en: ta-daaa, een 'raar kind' met een diagnose.

Twice exceptionals

Daarnaast bestaan er natuurlijk duo-diagnoses: net als bij niet-hoogbegaafden komt er ADHD, dyslexie, OCD, depressie en ASS voor (al bestaan klassiek autisme en hoogbegaafdheid niet naast elkaar). Dit kan het talent maskeren, en is daardoor een extra uitdaging voor de diagnosticus, de begeleiders, ouders en het kind. We noemen deze groep ook wel 'twice exceptional', ofwel 'dubbel bijzonder'.

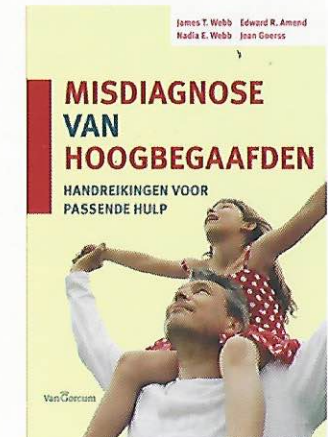
James Webb over mis- en duodiagnose

Vanuit mijn werk voor Take on Talents spreek ik regelmatig met Dr. James Webb, onder meer over mis- en duodiagnoses. Eén van zijn grote frustraties is dat veel psychologen en artsen nog te weinig kennis hebben over hoogbegaafdheid. Zijn tip voor jou als Signaallezer is dan ook: laat de assumptie dat een professional over hoogbegaafdheid weet, los. Veel van hen weten nog weinig. Zorg dat je zelf veel weet en deel dat ook met de professional. Dan voorkomen we dat kinderen een onterechte diagnose krijgen ofwel

dat hun hoogbegaafdheid over het hoofd wordt gezien dankzij een andere diagnose die daarnaast bestaat.

Femke Hovinga

www.talentissimo.nl

Meer weten over dit onderwerp?

Lees dan Misdiagnose van Hoogbegaafden door Dr. James Webb en andere auteurs.

ISBN: 978 90 232 5033 3

De tweede, meest up-to-date editie komt in april 2019 uit.

Talentissimo
European Platform for the
Extremely and Profoundly Gifted